

**UCHWAŁA NR RG- XXV / 196 / 2008r
RADY GMINY SITKÓWKA - NOWINY
z dnia 29 października 2008r**

***w sprawie: nadania nazwy alei w miejscowości Szewce na terenie
Gminy Sitkówka-Nowiny***

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami)

Rada Gminy Sitkówka – Nowiny uchwala, co następuje:

§ 1

Nadaje się na terenie miejscowości Szewce Gmina Sitkówka – Nowiny na działce ewidencyjnej numer 464 wskazanej na mapie stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały nazwę - ALEJA GENERAŁA ANTONIEGO HEDY – PSEUDONIM SZARY

§ 2

Dopuszcza się używanie obok nowej nazwy, dotychczasowe dane adresowe do końca 2010 roku.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sitkówka – Nowiny.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Zbigniew Pyk
Zbigniew Pyk

UZASADNIENIE :

Uchwała jest podejmowana na wniosek Radnych Gminy Sitkówka-Nowiny. W związku z realizacją obowiązujących przepisów prawnych dotyczących nazewnictwa ulic, za pośrednictwem Komisji d/s Spraw Nazewnictwa Ulic działającej przy Urzędzie Gminy powołanej Zarządzeniem Wójta NR 16/RGŚ/08 z dnia 5 marca 2008r, po dopełnieniu wszelkich procedur przygotowawczych postanowiono nadać drodze na działce ewidencyjnej nr 464 w Szewcach nazwę ALEJA GENERAŁA ANTONIEGO HEDY – PSEUDONIM SZARY. Przesłanką do przyjęcia niniejszej uchwały była potrzeba uhonorowania przeszłości Antoniego Hedy związanej terytorialnie z miejscowością Szewce uznając, że spełnia ona kryteria urbanistyczne pod względem reprezentatywności historycznej i krajoznawczej.

ŻYCIORYS:

Antonii Heda – urodził się 11 października 1916 w Małomierzycach koło Iłży. Zmarł w wieku 91 lat 14 lutego 2008 roku w Warszawie w randze generała WP – pseudonim "Szary".

Był jednym z najwybitniejszych polskich dowódców oddziałów partyzanckich ZWZ i AK, w okresie powojennym formacji niepodległościowych ROAK, DSZ i NIE. Działał głównie na terenie okręgu kieleckiego i radomskiego. We wrześniu 1936 r. otrzymał pracę w Fabryce Zbrojeniowej w Starachowicach w Izbie Pomiarów. We wrześniu 1937 r. został powołany do Szkoły Podchorążych Rezerwy 2 Dywizji Legionów w Sandomierzu, służbę odbywał zaś w Kielcach, w 4 pułku piechoty, dowodzonym przez mjr Ogłozę, w plutonie karabinów maszynowych. W tym czasie, w jednostce dowódcą kompanii działek przeciwpancernych był kpt. Gruszecki, a dowódcą plutonu cekaemów por. Leon Pająk. Służbę wojskową zakończył we wrześniu 1938 r. i powrócił do pracy w Starachowicach. Podczas wojny obronnej 1939 r. ppor. A. Heda walczył w składzie 12 DP pod Iłżą, a następnie na Lubelszczyźnie. Po klęsce działał w ZWZ. W lipcu 1940 roku na prośbę swojego kuzyna ppor. Antoniego Dziury ps. „Sen” udał się razem z nim za Bug, do sowieckiej strefy. Celem wyprawy było odnalezienie rodziny Dziury, ponieważ on sam przed wojną pracował przy fortyfikacjach na wschodzie i pozostawił tam żonę i syna. Przyjaciele rozważali też możliwość przedarcia się do Rumunii, w ślad za ewakuowaną polską armią. Podczas przejścia przez granicę zostali schwytani i przetransportowani do twierdzy brzeskiej. Śledztwo w ich sprawie trwało do kwietnia 1941 roku. Antoni Heda i Antoni Dziura dostali wyroki siedmiu lat łagru za nielegalne przekroczenie granicy. Towarzysze zastanawiali się jak uniknąć zsyłki i powrócić do kraju. Tymczasem zaczęła się wywózka. Podczas transportu na wschód Heda uznał, że obydwaj muszą wrócić do Brześcia, aby jeszcze odwlec moment zsyłki w nadziei na nowe okoliczności. Dla osiągnięcia tego celu "Szary" wpadł na pomysł wykorzystania niejakiego Nowaka, Żyda z pochodzenia, o którym współwięźniowie mówili, iż był etatowym kapusiem NKWD. Wprowadzili go w przekonanie, że w rzeczywistości byli groźnymi agentami mającymi za zadanie rozpracować twierdzę brzeską. W jego obecności głośno wyrażali ulgę, że udało im się wprowadzić w błąd radzieckich śledczych i dostali tylko po 7 lat. Podstęp się udał w czasie gdy transport więźniów przejeżdżał przez Kazań, Heda i Dziura zostali wyprowadzeni z wagonów i przewiezieni z powrotem do Brześcia. Rozpoczęło się ponowne śledztwo. Towarzysze nie próbowali kłamać. Mówili śledczym o zdekonspirowanym kapusiu Nowaku i o tym, iż dla Polaków wszystko jest lepsze od zesłania na Sybir, oraz o swojej chęci pobytu jak najbliżej domu. Z początku śledczy nie ufali im, jednak przyjaciele byli konsekwentni. W wyniku ponownego śledztwa podwyższono im wyroki na 12 lat łagru. Postępowanie zakończyło się w czerwcu 1941 roku. Heda i Dziura oczekiwali na ponowny transport. 22 czerwca 1941 roku podczas ataku Niemiec na twierdzę Brześć, tamtejsza załoga NKWD zbiegła, a więźniowie wydostali się na wolność. Po wyjściu z twierdzy Heda został schwytany przez niemiecką żandarmerię. Ponieważ nie posiadał żadnych dokumentów został osadzony w Niemieckim obozie dla jeńców radzieckich w okolicach Terespoła. Warunki, jakie hitlerowcy stworzyli więźniom były bardzo złe. Niemieccy żołnierze dopuszczali się aktów bestialstwa i okrucieństwa wobec jeńców. Głęboko wierzący Heda pisał później na temat stałagu, że obóz ten był jaskrawym przykładem działania szatana na ziemi. W czasie pobytu "Szary" dostał się do grupy roboczej, która zajmowała się wywożeniem odpadków poza teren obozu. Podczas pracy więźniowie opracowali sposób ucieczki z obozu polegający na ukryciu się w beczkach z resztkami.

Podczas losowania każdy otrzymał swoją kolej i podczas następnych transportów zawsze dwóch więźniów wydostawało się na wolność. W końcu nadeszła kolej na Hedę. Wydostał się z niewoli i ukrył u nauczyciela mieszkającego nieopodal stalagu. Otrzymał od niego pożyczkę finansową i poprzez Terespol, a następnie Warszawę przybył w rodzinne strony. Po powrocie podjął działalność konspiracyjną w ZWZ. Został komendantem Podobnodu Iłża AK krypt. "Dolina". Wsławił się wówczas zdobyciem więzienia niemieckiego w Starachowicach i uwolnieniem około 80 przetrzymywanych tam więźniów. Spośród 60, którzy nie chcieli wracać do domów, utworzył oddział. Po tym wyczynie komenda Okręgu Kielecko-Radomskiego AK wyraziła zgodę na przejście Hedy do partyzantki. Walczył w składzie zgrupowania AK Jana Piwnika ps. „Ponury”. Spośród wielu akcji zbrojnych, które przeprowadził, można wymienić następujące: 06 sierpnia 1943 r. – zdobycie bez strat własnych niemieckiego więzienia w Starachowicach i uwolnienie ok. 80 aresztowanych; 15 września 1943 r. – zdobycie ufortyfikowanego kompleksu budynków majątku Pakosław, odległego o 5 km od Iłży obsadzonego plutonem 45 niemieckich frontowych żołnierzy terroryzujących okoliczną ludność zdobywając znaczną ilość broni, amunicji i zaopatrzenia. Straty własne: jeden ranny żołnierz ps. „Szczodry”; 23 września 1943 r. – udana akcja odwetowa na niemieckich kolonistach we wsi Gozdawa koło Sienna za represje na okolicznej ludności polskiej; 30 października 1943 r. – udana akcja na terenie Zakładów Zbrojeniowych w Starachowicach podczas której partyzanci przebrani za Niemców opanowali fabrykę i wynieśli 2 mln zł oraz broń; 01 kwietnia 1944 r. – zakończone sukcesem całodzienne walki w okolicy Jeleńca z niemiecką obławą (jedno z najwspanialszych zwycięstw partyzanckich w Okręgu AK Kielecko-Radomskim); 5/6 czerwca 1944 r. – opanowanie miasta Końskie, rozbicie niemieckiego aresztu i uwolnienie ok. 70 osób; 19 lipca 1944 r. – w okolicach Wólki Plebańskiej opanowanie niemieckiego pociągu, zdobycie znacznej ilości amunicji i trotylu. W okresie akcji „Burza” – walki m.in. pod Radoszycami, Trawnnikami i Szewcami. Oddział A. Hedy wchodził wówczas w skład II batalionu 3 pp Leg. AK pod dowództwem kpt. Stanisława Poręby ps. „Świątek”; 05 sierpnia 1945 r. – najśłynniejsza akcja bojowa – ok. 250 osobowy oddział AK pod dowództwem kpt. „Szarego” podczas ok. 4 godzinnej operacji rozbił główne ubeckie więzienie centrum Kielc, przy ul. Zamkowej i uwolnił ok. 700 więźniów z niemal wszystkich cel; dowodził żołnierzami 2 Dywizji Armii Krajowej, którzy 17 września 1944 roku stoczyli zwycięską bitwę z hitlerowcami w lesie w Szewcach (teren aktualnie gminy Sitkówka-Nowiny).

Po zakończeniu wojny A. Heda pozostał w konspiracji, działając w ramach Ruchu Oporu Armii Krajowej, a następnie Delegatury Sił Zbrojnych. Na czele swojego oddziału wsławił się rozbiciem w nocy z 04 na 05 sierpnia 1945 r. komunistycznego więzienia w Kielcach, w którym UB i sowieccy funkcjonariusze „Smiersza” osadzili 374 więźniów. W wyniku tej akcji uwolniono kilkuset więźniów, przeważnie byłych AK-owców. W odwecie UB aresztowało rodzinę Hedy, a dwaj jego bracia zostali zamordowani. Po akcji w Kielcach zaprzestął działalności konspiracyjnej – pod zmienionym nazwiskiem, jako Antoni Wiśniewski, wyjechał na Wybrzeże, a później do Ostródy. Był poszukiwany przez UB i w 1948 r. został aresztowany w Gdyni. Otrzymał cztery wyroki śmierci, w końcu dzięki interwencji byłych oficerów AL, którzy współdziałali z nim w 1944 r., karę śmierci zamieniono na dożywocie. Siedział w więzieniach na Rakowieckiej, w Rawiczu i we Wronkach. Wyszedł na wolność w 1956 r. objęty amnestią. W dalszym ciągu prowadził jednak działalność niepodległościową, m.in. działając w NSZZ „Solidarność”. W 1981 r. został wybrany na Przewodniczącego Niezależnego Związku Kombatantów przy NSZZ „Solidarność”. Podczas stanu wojennego został internowany w Białoleęce. Przez wiele lat był doradcą kardynała Stefana Wyszyńskiego.

W 1990 r. doprowadził do zjednoczenia ok. 30 organizacji kombatanckich w Światową Federację Polskich Kombatantów i został jej prezesem. W tym samym roku został także awansowany do stopnia pułkownika przez Prezydenta RP na Uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego. Antoni Heda „Szary” był także Głównym Komendantem Związku Strzeleckiego, nawiązującego do tradycji Drużyn Strzeleckich Józefa Piłsudskiego. W dowód uznania jego zasług 13 grudnia 2004 r. został awansowany do stopnia generała brygady Polskich Drużyn Strzeleckich. W 2006 podczas obchodów Święta Narodowego 3 Maja Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński awansował Antoniego Hedę „Szarego” na stopień generała brygady. Antoni Heda jest autorem dwóch książek: „Wspomnienie Szarego” i „Szary przeciw zdrajcom Polski”. Za swoje zasługi wojenne został wielokrotnie odznaczony, w tym dwukrotnie krzyżem Virtuti Militari i Krzyżem Walecznych. Zaliczany jest do najwybitniejszych polskich dowódców partyzanckich i podziemia niepodległościowego.

W latach 90-tych Heda związał się z narodowym środowiskiem Tygodnika „Ojczyzna”. Antoniemu Hedzie przyznano tytuł honorowego obywatela Ostrowca Świętokrzyskiego. W ostatnim okresie życia mieszkał w Kaniach pod Warszawą, przy ul. Słowackiego. Wielokrotnie odwiedzał gminę Sitkówka-Nowiny i brał udział w kolejnych obchodach bitwy

w Szewcach.

General Antoni Heda „Szary” zmarł 14 lutego 2008 roku w Warszawie. Uroczystości pogrzebowe odbyły się 21 lutego 2008 r. Rozpoczęła je Żalobna Msza Święta w Katedrze Polowej Wojska Polskiego o godzinie 10:30, koncelebrowana przez ks. bp gen. dyw. Tadeusza Płoskiego. W jej trakcie Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego Władysław Stasiak poinformował, że tego dnia Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński nadał pośmiertnie gen. bryg. w st. spocz. Antoniemu Hedzie-Szaremu, za wybitne zasługi dla niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i w imieniu Prezydenta RP przekazał order rodzinie zmarłego. Po Mszy trumnę z ciałem generała przewieziono do Podkowy Leśnej. Tu, zgodnie z wolą generała, został pochowany obok swojej żony w grobie rodzinnym na cmentarzu parafialnym. Ceremonię pogrzebową prowadził ks. prałat płk Sławomir Żarski. Tego dnia generała Antoniego Hedę „Szarego” żegnała rodzina, żołnierze z jego oddziału, przyjaciele, licznie przybyłe poczty sztandarowe i delegacje organizacji kombatanckich, harcerzy, strzelców, szkół, urzędów i instytucji, leśnicy, strażacy i wiele, wiele innych osób z całej Polski i zza jej granicy.

29 lutego 2008 r. Sejm 6 kadencji na swoim 9 posiedzeniu uczcił pamięć generała Antoniego Hedę „Szarego” minutą ciszy. Oto sejmowy zapis stenograficzny tego fragmentu obrad: "Marszałek Sejmu: Chciałbym prosić wszystkich państwa o powstanie. (Zebrani wstają) Wysoka Izbo! 14 lutego br. w wieku 91 lat zmarł gen. brygady Antoni Heda „Szary”. Chciałbym prosić o uczczenie minutą ciszy bohaterskiego żołnierza września 1939 r., dzielnego dowódcę oddziałów Armii Krajowej, partyzantki Armii Krajowej na Kielecczyźnie, i wybitnego dowódcę powojennego podziemia zbrojnego. Chciałbym prosić o uczczenie minutą ciszy człowieka, który konsekwentnie przez całe życie walczył o wolność Polski, o niepodległość ojczyzny, był więźniem politycznym w okresie PRL, w najtwardszym, najgorszym okresie stalinowskim, wielokrotnie zresztą skazywanym na karę śmierci. Był także działaczem „Solidarności”, internowanym w okresie stanu wojennego. Żegnamy więc dzisiaj wielkiego Polaka, wielkiego patriotę i jednego z najdzielniejszych ludzi podziemia okresu okupacji i okresu powojennego. Żegnamy także jednego z ostatnich tej rangi dowódców podziemia polskiego w okresie okupacji powojennej. To pokolenie powoli odchodzi. Żegnamy pana generała Hedę „Szarego” jako jednego z ostatnich wybitnych dowódców podziemia polskiego (cisza)".

Materiałem źródłowym będącym podstawą do załączonej treści życiorysu do niniejszej uchwały było opracowanie opublikowane w „Wikipedii” - Wolnej Encyklopedii.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Zbigniew Pyk